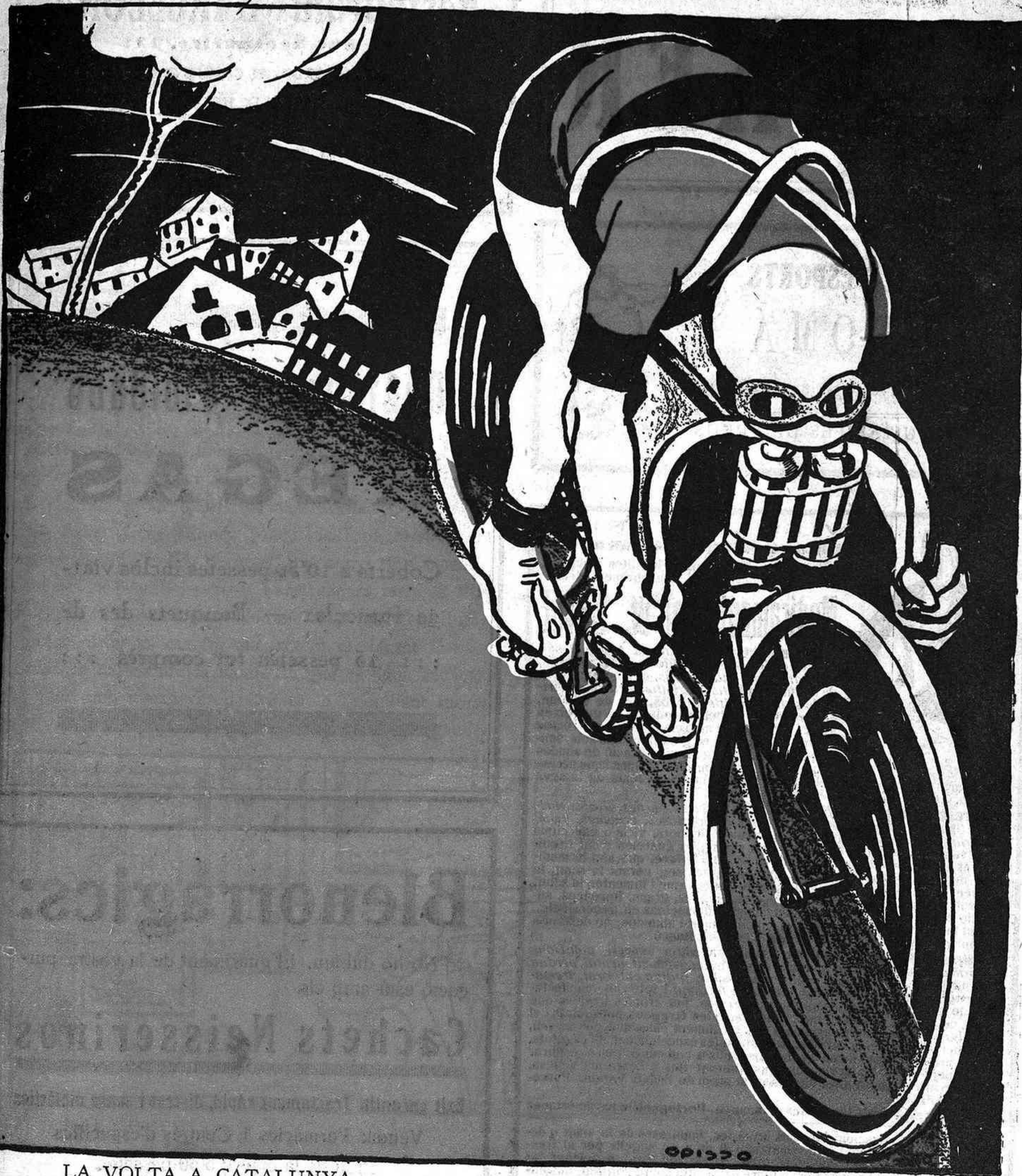

Barcelona, 14 de setembre de 1928

L'Esquella de la Torratxa

ANY LI - Núm 2569 - 15 cts. - Atrassats 30

LA VOLTA A CATALUNYA

—Mireu si en som de valents, que de la mateixa manera donaríem la volta al món.

TEATRE COMIC

Tots els dies, gran èxit
de la nova Revista

POCKER

BICICLETES ESPORTS
ACCESORIS

SANROMÀ

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

DEMANEU TARIFES DE PREUS

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties,
gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorràgia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluxos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Solvré**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que neces-

siten sem pre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa.

Impureses de la sang: *Sífilis* (avariosis), *eczemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acné*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Píndoles depuratives del Dr. Solvré**, que són la medicació depurativa ideal i perfecta, perquè actuen regnerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronsos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundós, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatòrrica* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Solvré**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franqueig a **Oficines Laboratori Sòkatarq, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona**, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen desentrellament, tractament i guariment de les dites malalties.

ANTONI LOPEZ

IMPRESSOR

Carrer de l'Om, 8

BARCELONA

Restaurant BARCELONA

121, Rue Montmartre, 121

L'únic restaurant català a París

Direcció FELIX FERRER

Si penseu anar a París, guardeu aquesta adreça. Us farà servei.

Restaurant Tibidabo

REGAS

Coberts a 10'50 pessetes inclòs viatge funicular — Banquets des de
::: 15 pessetes tot comprès :::

Blenorràgics:

No ho dubteu. El guariment de la vostra purgació està amb els

Cachets Neisserinos

Exit garantit. Tractament ràpid, discret i sense molèsties

Venda: Farmàcies i Centres d'específics

Preu de la caps: 5'50 pessetes

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

RETORN AL ROMANTICISME

DINS d'uns dies serà llançat al carrer el primer llibre d'una col·lecció intel·ligentment dirigida. Aquest primer volum és la traducció d'*Escenes de la vida Bohèmia*, d'Henri Murger, traduït per Enric Lluelles. Amb motiu d'això hem tornat a agafar l'original de l'autor i hem rellegit tot aquell seguit d'històries i d'aventures tendres que són un fidel reflexe d'un moment sentimental i apassionat de la història de París.

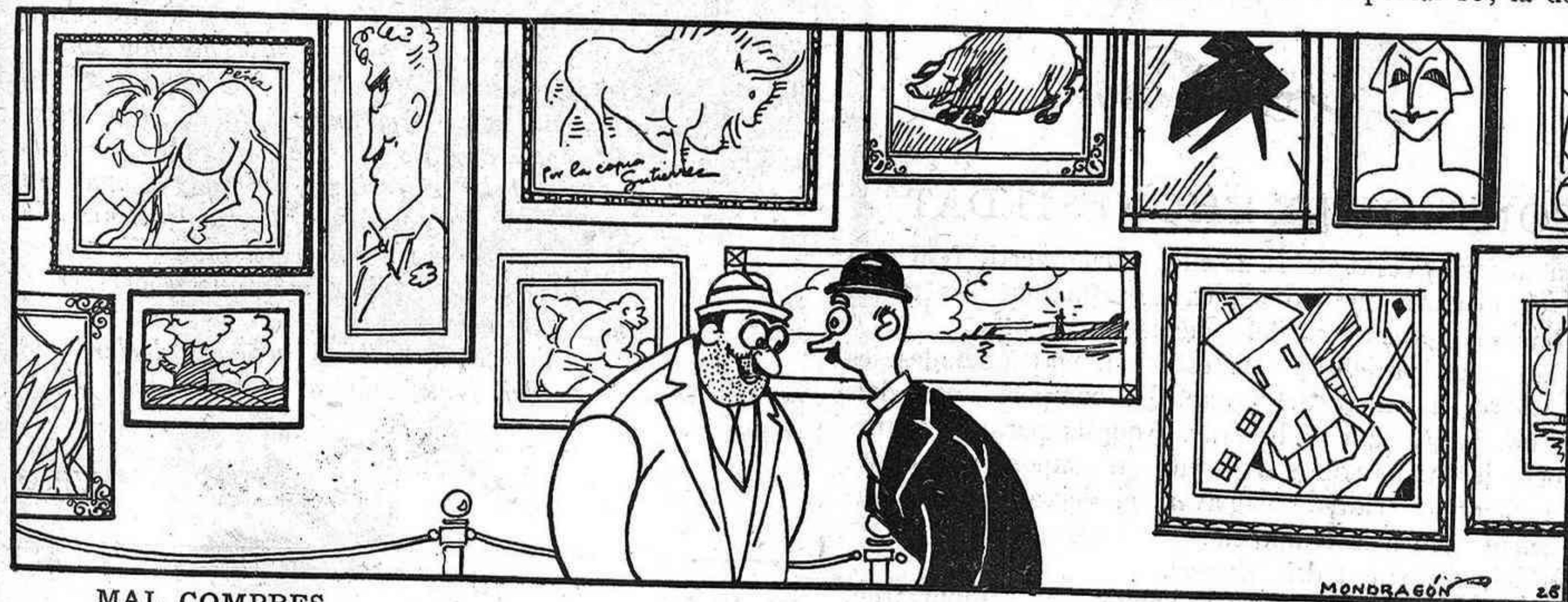
Certament, aquell moment feliç dels vint anys i en un *grenier*, com va cantar Murger, no ha mort encara. Podrà triomfar el soroll internacional del boulevard, de Josefina Baker, Gène Tunney, Mary Pickford, Mistinguette, les revistes del "Folies Bergère", els punys de Carpentier, la música de Padilla, però a París encara resta la Place du Tertre, Charenton, el Moulin de la Galette, Bullier, la gràcia d'alguns carrers que volten el Sagrat Cor... I en això hi ha sempre la modisteta que es dona fàcilment al pintor amb esperances de triomf, a l'estudiant *sorbonnard*, o a l'home de carrera imprecisa, però que gaudeix

d'una illusió de glòria. París pot ésser tot l'internacional que es vulgui, però dins d'aquest París lluminós, dinàmic, cosmopolita, "coctelià", existeix encara un recó on el petó, la gràcia d'una declaració amorosa, es fan, si més no, amb l'aristocràcia espiritual del fi de segle.

Amb *Escenes de la vida bohèmia*, que cal llegir amb molt d'amor, i interès, ens trobem decebuts pel que es refereix a la nova generació. Certament, tenia raó d'ésser aquella enquesta oberta per una revista literària de París preguntant si anàvem cap a a la imbecilitat. Potser sí que, sense voler i sense adonar-nos-en, en comptes d'anar progressant, tornem cap a l'època de les caveres.

I és cert, en aquells temps hi havia un interès essencialíssim en donar a la societat i a l'ambient una actuació delicadíssima i agradable. Les gents tenien maneres delicades i suaus per tractar les dones i, a més a més, sabien ésser homes i herois quan calia; tenien de la vida un concepte optimista i aventurer i no sabien el que era preocupar-se de l'avenir fins tenir una edat madura; sabien riure i plorar a temps i ésser apassionats, sentimentals, valents i prudents en un moment precís. Creien en un procés ascendent de totes les possibilitats progressives i no creien com a mitjà de civilitzar-se el recular a èpoques quasi prehistòriques, on no hi havia el sentit higiènic i moral de la nova vida...

¿Es cert o no que llegint *Escenes de la vida bohèmia*, que Enric Lluelles ha traduït acuradament, un s'adona de què tot això ara no existeix? L'home, en comptes d'anar sentint-se cada cop més mascle, tendeix a un afemellament tàctic en el vestir i en el comportar-se; la dona

MAL COMPRES

MONDRAGON 26

- Tinc la casa plena de Tizianos.
- Això rai, amb un bon insecticida els matarà tots!

amb l'esperit irracional d'un feminisme mal entès, en comptes de sentir-se alhora més dona, més mare més amant, més germana, la qual cosa vol dir més mestressa del món, gira de camí i es decanta cap a una insensibilització de tot el seu poder; els costums es brutalitzen a mida que un sentit equivocac de la cultura física i l'esport fa la gent menys dúctil per a les tendreses...

Potser la lectura d'*Escenes de la vida bohèmia* serà una sana lectura per aquesta joventut que ja neix amb el feixuc pes de la història al damunt; que vol ésser al triomf aviat, que es burocratitza la vida i els sentiments i que abandona el romanticisme—santa causa!—com un fet carinçó i passat de moda.

Cal tornar llegir *Escenes de la vida bohèmia*. Es una comunió espiritual molt important i sana. Els hi recomano.

FRANCESC MADRID

L'INGENU

A casa el senyor M..., negociant en ferros, hi ha entrat un dependent nou. Sembla que el senyor M... n'està tan content perquè diu que és un noi tan ingenu. I el senyor M... està per la ingenuïtat.

Ahir el dependent es presentà al despatx del seu amo i li digué:

—La seva amiga el demana al telèfon.

—I com ho saps que és la meva amiga?—fé el senyor M..., estranyat.

—Perquè m'ha dit: Digues al ximple del teu amo que vull parlar amb ell!

CONTROL DE L'HONESTEDAT

Un xòfer de taxi de Brusselles s'ha divertit fent una petita experiència que no manca d'originalitat. Es tracta d'establir un percentatge dels clients honorables.

Adquirí un parell de sabates i ben empaquetades les deixà sobre el seient del cotxe. El comportament dels clients era interessant d'observar. Aquests posaven immediatament les mans sobre el paquet que suposaven oblidat per un client anterior, el palpaven, el deixaven i, la majoria, sucumbien a la temptació.

Vet ací, el resultat dels viatges.

De 31 clients, 17 agafaren el paquet i se l'emportaren, sota el braç, seriosament, com si tinguessin el dret d'emportar-se-l'en; 11, advertiren el xòfer que al cotxe hi havia un paquet oblidat, i 3 se n'anaren sense dir res.

RES MES QUE PARAULES

S'ha oblidat el llastimós—i dolorós—afar Amundsen, que Itàlia, però, no oblidarà tan fàcilment. Ara la premsa europea sols s'ocupa de Kellogg i del pacte de la pau.

El món, ara, s'apassiona pel pacte Kellogg com, unes setmanes enrera s'apassionava per la desaparició del savi Amundsen. Dintre d'unes poques setmanes oblidarà també el pacte Kellogg. L'oblit és una de les lleis naturals que la humanitat segueix més fidelment. I, en realitat, si no s'oblidés, si no es tingués a mà aquest cauteri de l'oblit, no es podria viure.

A nosaltres aquest pacte de la pau perpètua, després d'haver llegit Kant — i no ho diem per presumir—, ens sembla una cosa admirable. Kellogg, en declarar la guerra fora de la llei, s'ha fet creditor a l'agraïment de la humanitat en pes. Se li hauria de donar el títol de "ciudadà del món". Encara que aquest títol ja l'ostentaren els antics romans, que el guanyaren guerrejant. I aquest és un mal precedent.

El cas és que s'ha declarat la guerra fora de la llei. Aquest és un fet que, encara que no s'accepti, honorarà la nostra època, tan caiguda i miserable en altres ordes.

Perquè no cal donar-hi voltes: la guerra és una monstruositat estúpida, una crueltat inútil. Es clar que els poetes l'han cantat, però cal confessar que els poetes, els de totes les èpoques i totes les latituds, han cantat moltes coses indignes del cant. S'han deixat enlluernar, senzillament.

La guerra no té cap bellesa, ni física ni espiritual. Es, al contrari, un espectacle salvatge, de desordre, de pillatge i brutalitat. La guerra s'ha de condemnar perquè no és estètica, perquè no és bella. Quan un poeta es sent inspirat per l'ars bèl·lica, aquest poeta és un poca-solta vulgar a la manera de Paul de Deroulède.

Però, a més d'antiestètica, la guerra és cara. I les nacions avui són pobres per a mantenir aquest luxe, inútil com tots els luxes. Exemple: quatre anys de guerra han arruïnat Alemanya, França, Itàlia, Àustria.

Declarar la guerra fora de la llei és una de les coses de més bon sentit, una de les poques coses de bon sentit, que haurem fet en aquesta època.

Però no tinguem massa esperances, no ens fem massa il·lusions. El pacte famós no serà més que una col·lecció de belles paraules i belles idees. L'home és avui tan salvatge com en l'època quaternària. Els seus instints són avui tan ferotges com en la infantesa del món. Fixeu-vos sinó com la civilització no tendeix més que a perfeccionar l'armament de les nacions.

Mentre el nordamericà Kellogg proposa declarar la guerra fora de la llei, Nordamèrica guerreja amb Nicaragua.

VIRAI

EL PRESENT NUMERO

HA ESTAT VISAT PER LA

CENSURA GOVERNATIVA

RESPONENT UN ATAC

Un periodiquet dit d'esquerra em felicita "amb motiu de l'atropell de què ha estat víctima J. M. de Sagarra." Felicita també altres senyors, dignes de tot el meu respecte, i les redaccions de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, "La Campana de Gràcia" i "La Veu de Catalunya".

Jo sóc un home que sempre ha donat la cara: per rebre les felicitacions i les censures. Jo vaig condemnar el gest de J. M. de Sagarra quan aquest escrigué el seu article *Les pedres de Girona*. I el vaig condemnar—donant la cara — perquè el creia inoportú i indigne d'un

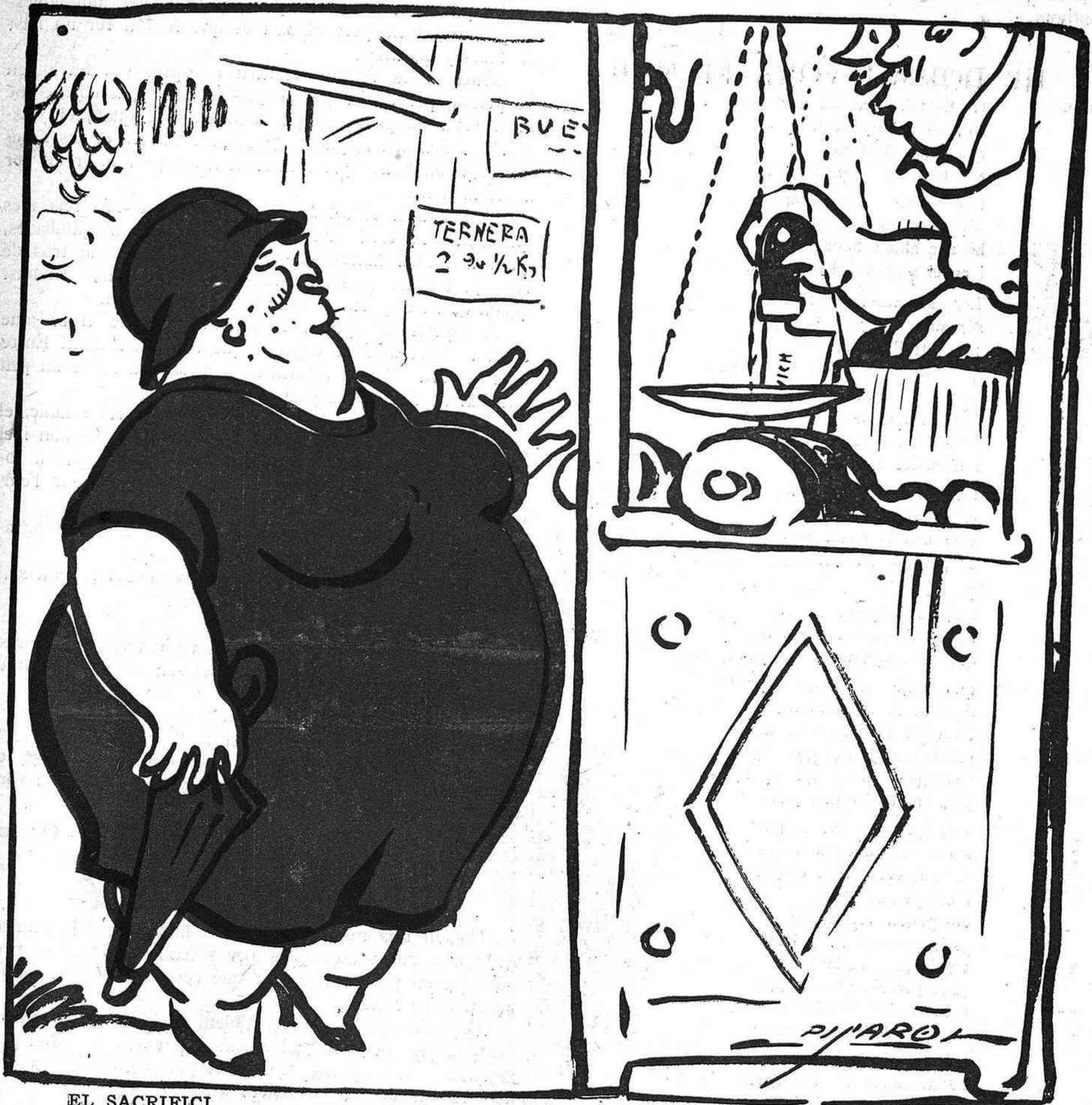
poeta que mereix tota la meva consideració, tota la meva devoció.

M'indignava i em dolia que J. M. de Sagarra cometés una ximpleria. No m'hauria indignat ni dolgut que la cometés un ximple.

Vaig creure de justícia demostrar amb un gest lleal i franc, la meva disconformitat quan la publicació de l'article de J. M. de Sagarra. No vaig voler, però, que la gent perdés el respecte a un escriptor respectable en molts sentits.

Jo he oblidat el llastimós article de J. M. de Sagarra, per recordar tan sols les seves comèdies, els seus poemes.

El gest d'aquestes senyoretes i d'aquests nois de Lla-

EL SACRIFICI

—Com que no sé com fer-ho per conservar la línia, si em donava uns cops de tallant potser fóra l'única manera de què en sortíssim.

franc, em sembla imbècil i salvatge, més digne d'una tribu papúa que d'una gent civilitzada.

Diu el periodiquet alludit:

"Bé és veritat que el fruit dels nobles esforços de tots aquests senyors"—jo entre ells — "ha arribat una mica tardà i en una forma un xic acanallada..."

No, no. Treure's el mort del damunt és molt còmode. Aquí la forma acanallada és la de dedicar-nos l'èxit a tots els que protestarem de l'article de Sagarra. Són ells, els editors d'aquest periodiquet dit d'esquerres els únics culpables del tristíssim i vergonyós atemptat de Llafranc. Si li haguessin fet comprendre a Sagarra que allò no era publicable, si no haguessin buscat vendre uns quants números més, Sagarra avui tindria la consideració de tothom.

LLUÍS CAPDEVILA

HE DORMIT VORA EL MAR

He dormit vora del mar
i he somiat meravelles;
una ratxa d'infinít
en els somnis em somreia.

Les estrelles vora mar
són dues voltes estrelles,
ho són allà a l'horitzó
i en el mar que les reflexa.

Les estrelles de la mar
són més aprop de la terra,
són estrelles d'illusió
que encara són molt més belles.
Somnis d'estels i de mar
són els més bells de la terra,
porten blau de cel amunt
i d'onades somrientes.

La son a vora del mar
ve com una boira densa
amb una non-non suau
de l'onada que s'esberla.

El somni se me n'ha endut
amb la vela ben estesa;
és tan dolça aquesta nau
que se'ns enduu i no ens desperta.

Quin ram més ample d'estels
damunt de la meva testal
Dormint he parat les mans
per copsar l'estel que queia
i en queien tants que, al moment,
n'he tingut l'ànima plena.

Em corrien sobre el pit,
sobre les galtes morenes,
se'm ficaven front endins
i esdevenien idees,
em penetraven al cor
esclatant-me'l de dolcesa
i parlava somniant,
cada paraula una estrella
voltada de blau de cel
i remor de mar immensa.

Quan l'albada ha aparegut
he descloses les parpelles;
el sol com un ull immens
damunt de la mar somreia
obert entre mar i cel,
què són les seves parpelles

He dormit vora del mar
i guardo en l'ànima meva
claró infinita d'estels
i una cançó sempiterna

SALVADOR PERARNAU

L'ESCULTURA

Benet és d'aquells escultors que, si esconbrin el taller, no és per les petjades que hi puguin deixar els compradors, i que dejunen més dies que no mengen. Amb això si voleu fer una bona obra, feu-li fer un bust i en quedareu satisfets, no del bust precisament, sinó de la bona obra.

El que no sé és si el senyor Ramon ho féu amb aquesta generosa idea, però el cert és que es féu fer un bust de tamany natural.

Benet no hi veia de content i s'apressà a fer-li ben de pressa, per tal de cobrar més de pressa, també. I que hi treballà de gust! Ja li'n mancava poc quan, oh, dissort!, se li acabà el guix: solament li faltava el nas i Benet no tenia diners per a anar-ne a comprar ni crèdit per a demanar-ne.

El malaurat escultor estava desesperat. No feia més que anar d'un cantó a l'altre de taller, a grans gambades, quan una idea lluminosa se li acudí. Agafà un tros de cera, la fongué, li donà forma i en féu un nas. El bust quedà llest i el portà a casa del senyor Ramon.

A aquest li agradà moltíssim i àdhuc trobà que tenia un cert aire de dignitat que li esqueia molt. Entre ell i la seva dona el collocaren a la sala, a sobre un peu que havien comprat a gratient.

A l'endemà volgué ensenyar-lo al seu veí i amic, el senyor Lluís, del segon pis. Entre el senyor Ramon i el senyor Lluís hi havia una espècie de rivalitat per a sobresortir més amb tot l'un de l'altre. Així és que l'emmenà orgullosament davant del bust.

El senyor Lluís se'l mirà curiosament i semblà agradar-li.

—Molt bé, molt bé. Sou veritablement vós mateix... però trobo que us han fet massa jove.

—Massa jove? Voleu dir?

—Sí, sí. Hom diria que només teniu un parell d'anys.

El senyor Ramon cregué que el seu veí se li'n burlava, i digué quelcom enfadat:

—Bé, i per què ho dieu això?

—Perquè... us cau la candela!

El pobre senyor Ramon quedà astorat. En efecte, el sol illuminava el bust i, desfent un xic la cera, havia format dos regalims.

QUELET

LES ESTATUES

Donem una mirada al poble d'immortals—de bronze, marbre o guix—escampats per Barcelona. Hom es preguntarà, en primer lloc, per què certs personatges hi figuren. Es grotesc...

Però deixem-ho córrer. Volem parlar ara del seu aspecte estètic, des del qual el més interessant no és el personatge, ans, solament, la seva representació. Baix aquest aspecte, quantes en trobaríem d'acceptables?

Potser alguna entonarà més o menys amb l'ambient, amb la carrincloneria, que certes èpoques ens han anat deixant. Potser una altra, amb el seu barroquisme—i per

això mateix—reeixirà perfectament. ¿Quantes n'hi hauria, però, que fossin verament un plaer per als ulls?

L'afició als monuments és, gairebé, tan antiga com l'home. Entre els diversos pobles, els romans sobresortiren per la seva excessiva propensió al monument commemoratiu. D'ells ens ve, tal volta, aquesta dèria. Tanmateix, aquest afany ostentós podia tenir, entre els romans, la seva justificació: si prodigaren, en efecte, el marbre, prodigaren igualment els grans homes.

Els grecs, en canvi, foren més discrets. El bon gust i el seny d'aquesta raça admirable els donaren un just sentit de la mesura. Els seus grans homes, talment com els seus déus, eren representats en la nuditat dels seus cosos harmoniosos. Llurs efigies, tenien com objecte, no sols lloar i commemorar la grandesa, sinó el que és més alt encara: crear bellesa.

Nosaltres, ai!, semblen no tenir ja aquest pur i noble desig. Compareu per exemple, la estàtua de *Pitarro* amb la del Apollon de Praxíteles. El nu, a nosaltres, ens suggereix o sentiments de mofa o d'indignació. Preferim, a la nuditat dels déus i dels herois hellènics, una acaronada levita del segle XIX que dissimuli els membres caducs.

Però on es veu més encara la nostra estultícia és a les esglésies i als cementiris. Una lapidació vulgar, insuportable, s'agermana al mal gust definitiu de la imateria religiosa. Hom posa els sants i els morts en ridícul.

Fem vots per a què de les activitats actuals en surti quelcom menys calamitosos que tot això i que, temps a venir, no ens posi massa en evidència.

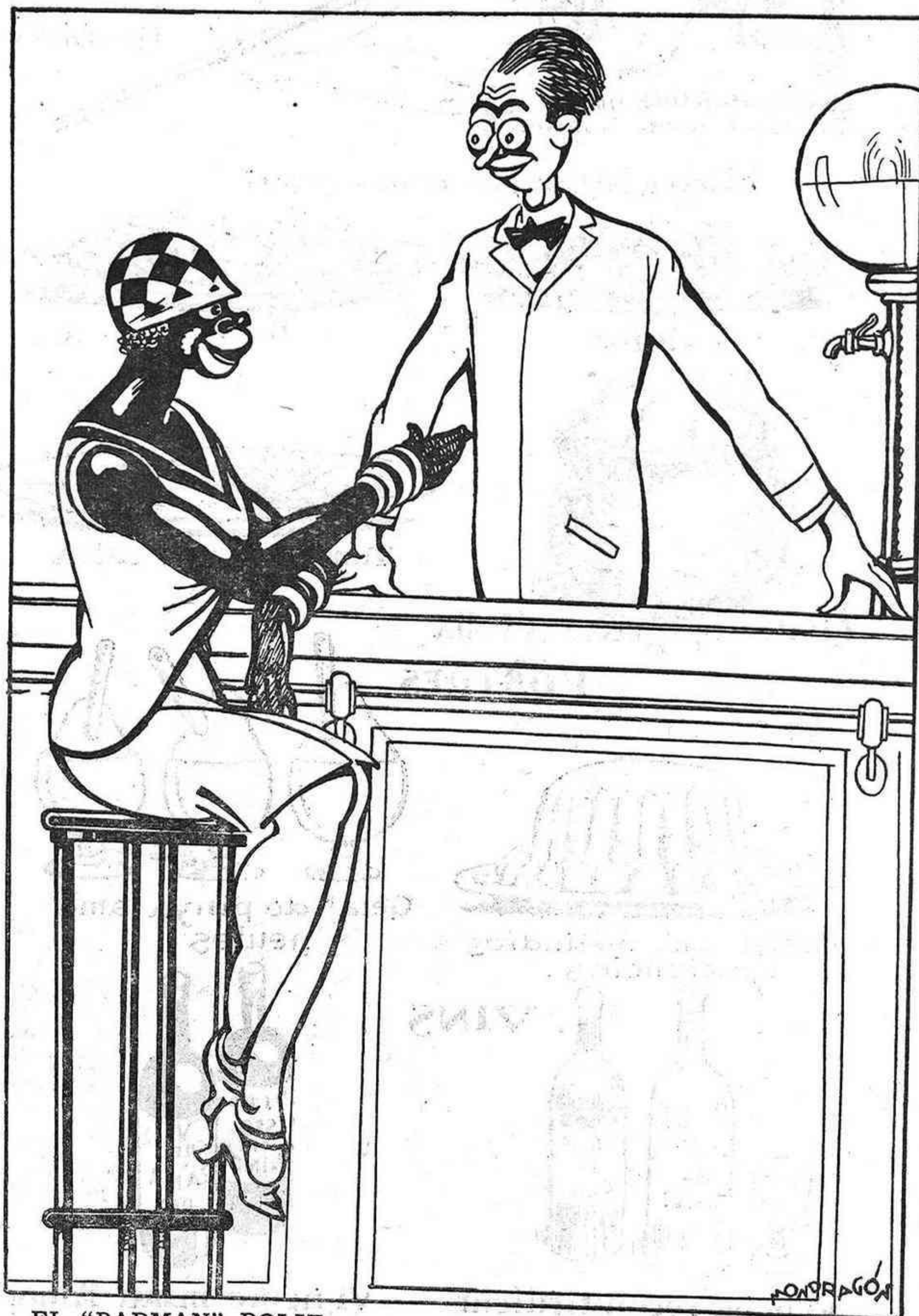
CAPRICIS I PARADOXES

DESAPAREIXEN ELS SALVATGES

L'Orient pròxim se'n va, amb tota la seva màgia, amb el secret encís dels seus serralls. De l'Orient llunyà desapareixen les seves musmes i els seus samurais, tota aquella vida meravellosa que sembla una estampa de tinta xinesa i or. D'Amèrica les darreres tribus índies, sense cap mena de respecte als seus plomatges sumptuosos, són reduïdes a comparses cinematogràfiques, o a completar els jardins zoològics. La civilització, sàviament combinada amb les malalties i els missioners catòlics, extingeix, als paradisos de la Polinèsia, la més bella i poètica raça de salvatges. Els negres emigren del seu continent, i l'afició que els demostren les blanques acabarà, sens dubte, per descolorir del tot la raça.

I entre tant els esperits sentimentals i romàntics es planyen ingènument:

—El món s'uniformitza, els seus elements poètics i pintorescos s'esvaeixen. Tot és igual. Ja no cal viatjar. Ja no cal ni sortir al de fora. A tot arreu hi trobeu un vestit únic, una moda única, uns costums únics. Tot és igual. El tedi, la monotonia han envaït el món. La civilització ha portat a tot arreu no solament els vestits, sinó la Telegrafia Sense Fils i els *cocktails*. Ja no resta un salvatge per misericòrdia...

EL "BARMAN" POLIT

—Doni'm una cervesa!

—La deu voler negra, veritat?

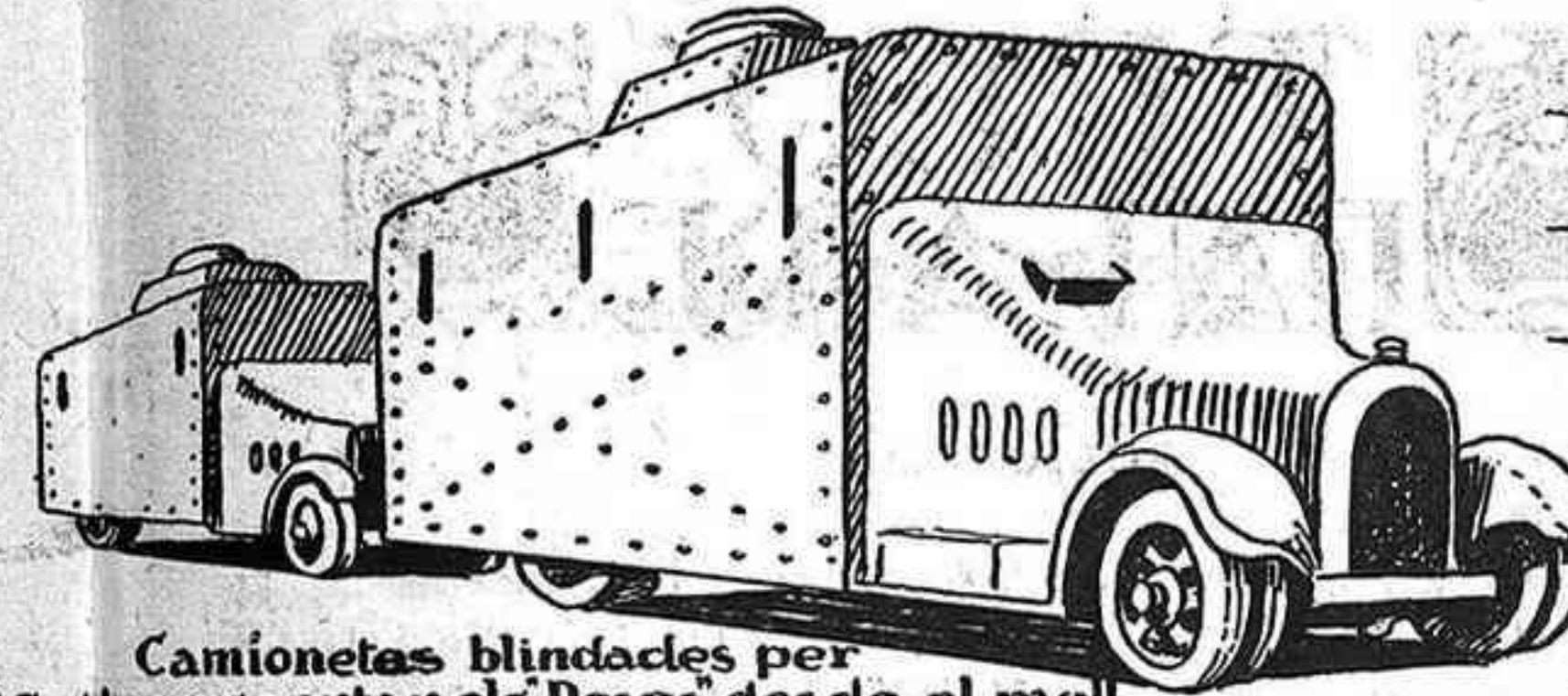
ELS PREPARATIUS PER A L'ARRIBADA DEL «BARCELONA»

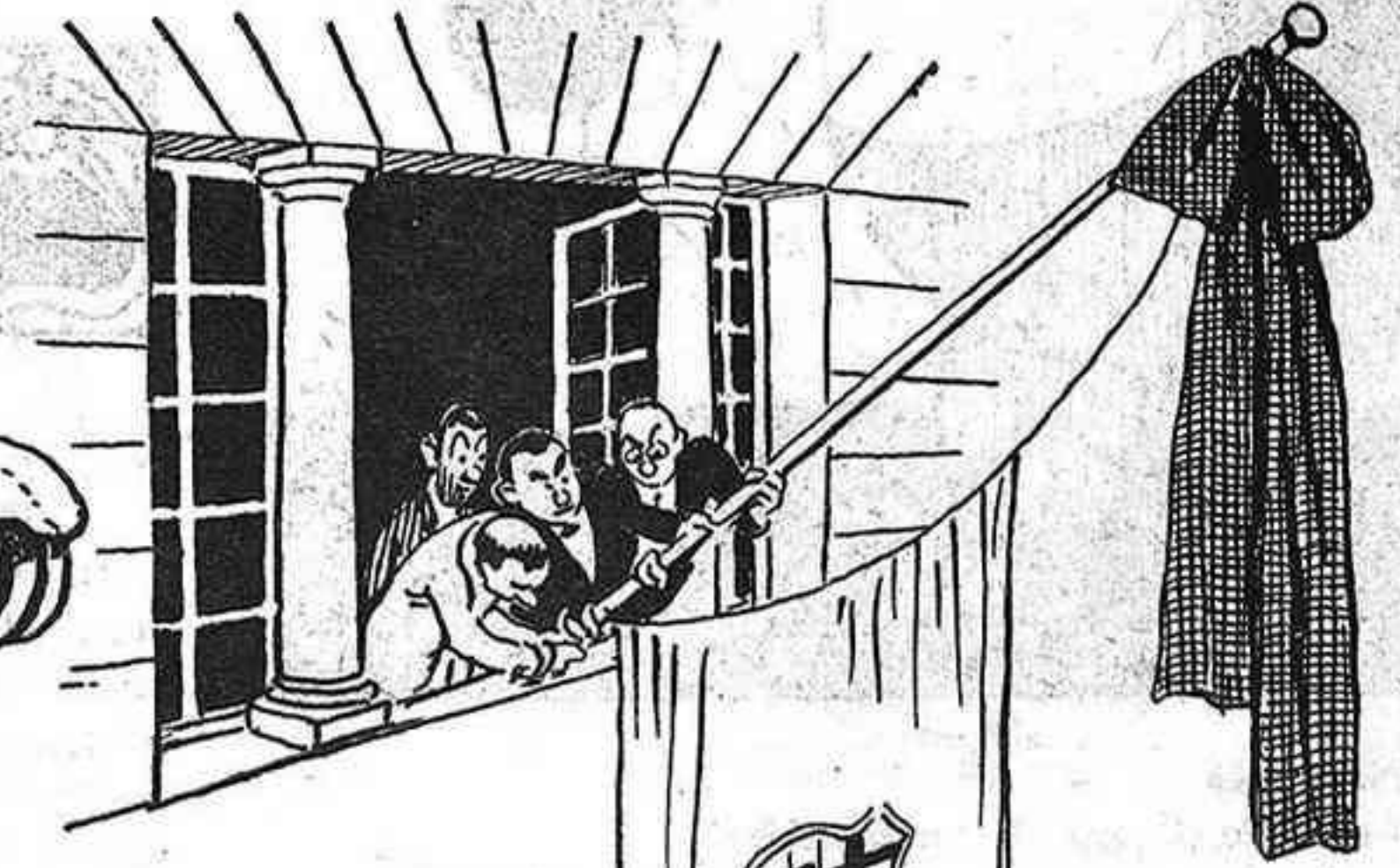
El club de futbol posan dol a les seves banderes

Les noies es fan llacets de dol per posar-se's al braç

Camionetas blindades per transportar els Pesos desde el moll als respectius domicilis.

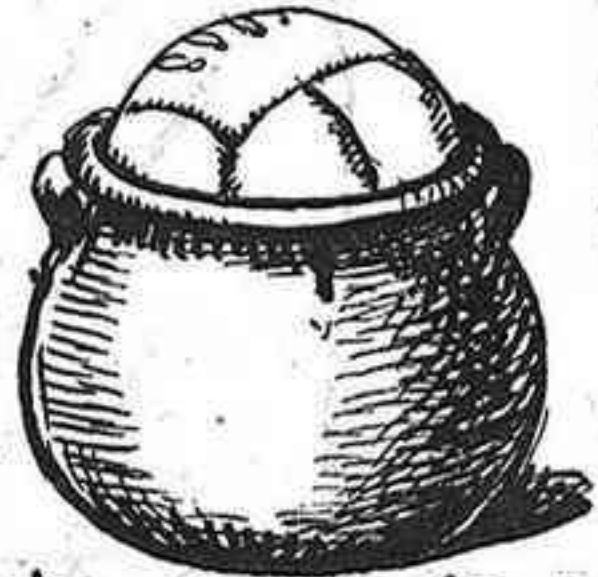
El menú del banquet de desagravi

Estofat

Bolets

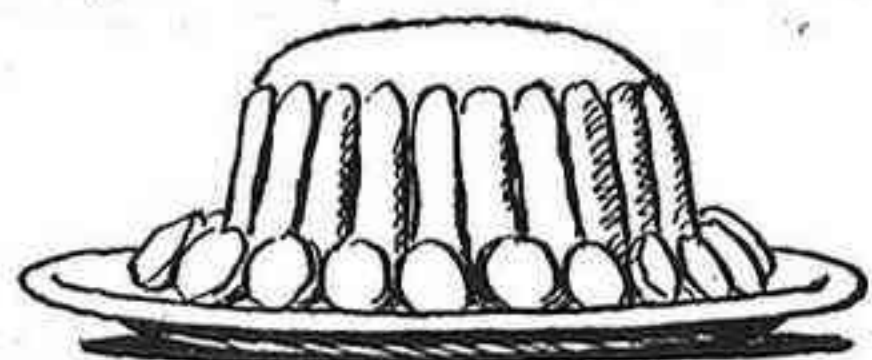

Pilota ofegada a l'olla

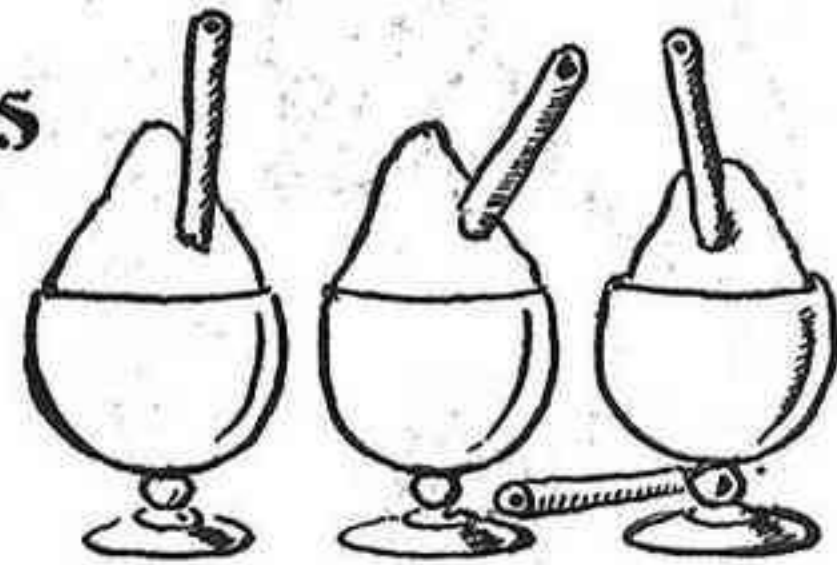

Tunyina amb salsa

POSTRES

Pastel amb melindros i paciencies

Gelat de pinya amb neules

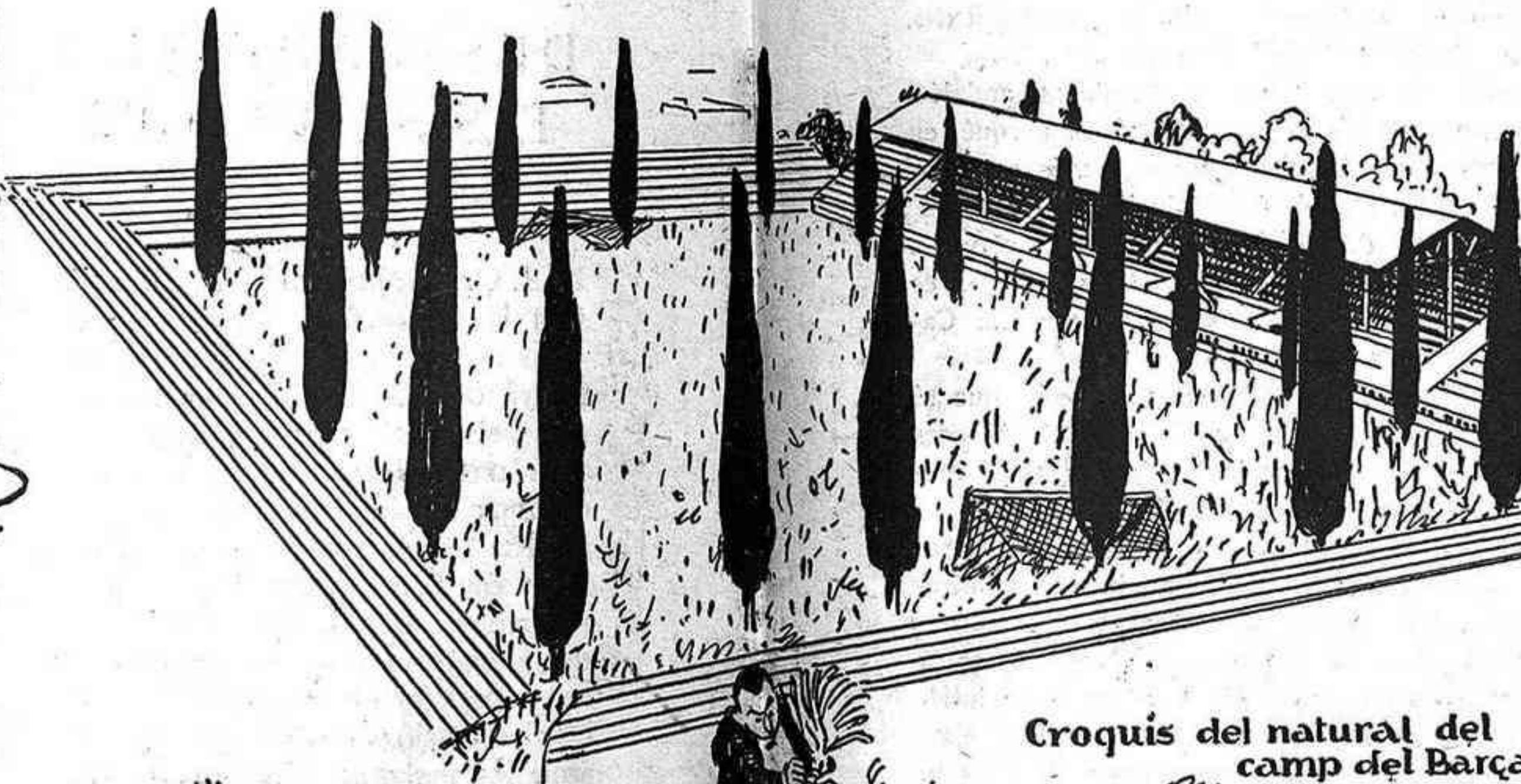
VINS

Vi blanc reconstituent

Vi negre marca Panadera

Croquis del natural del camp del Barça

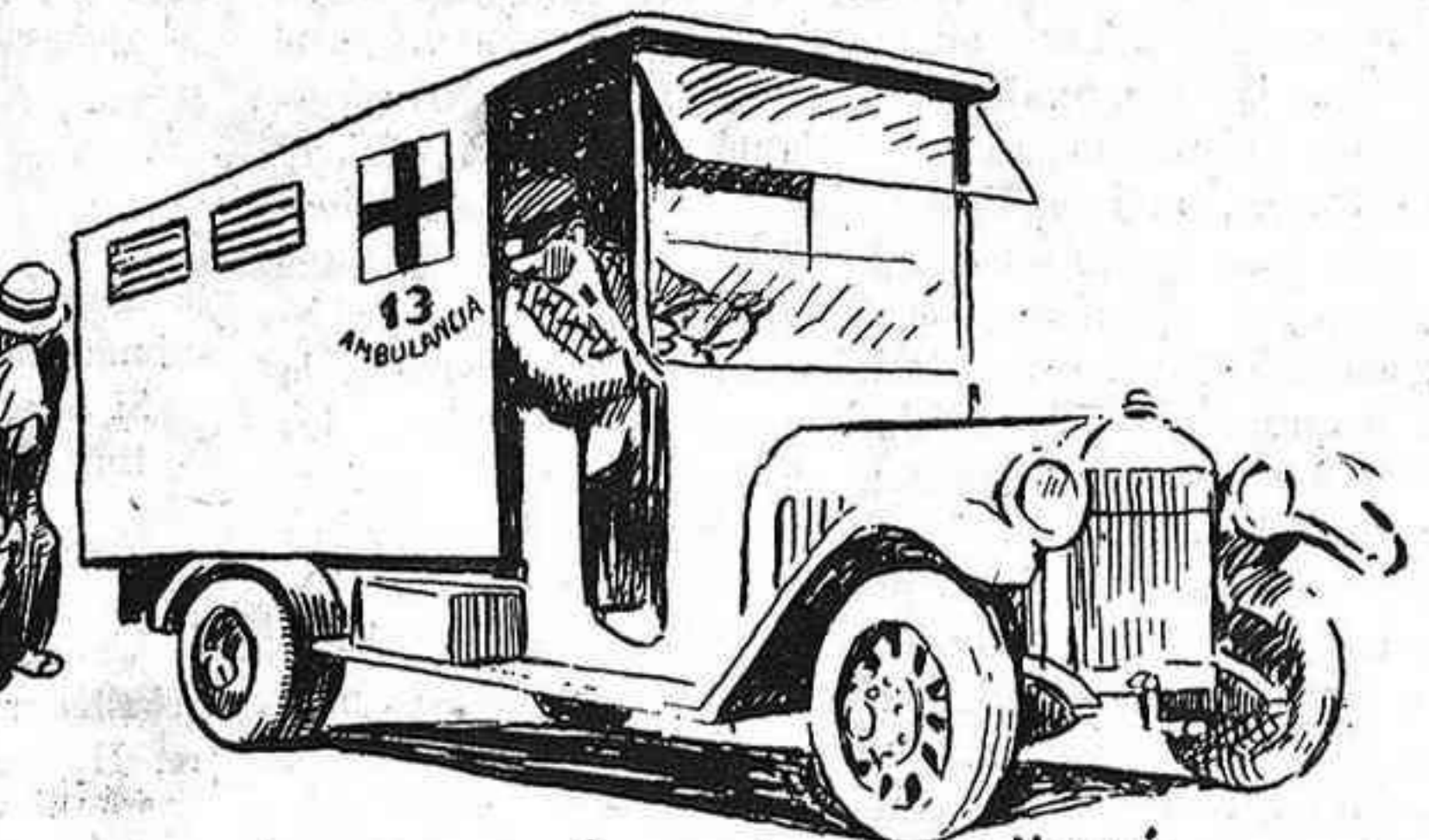
Preparant la balconada del Club

Les autoritats que els aniran a rebre

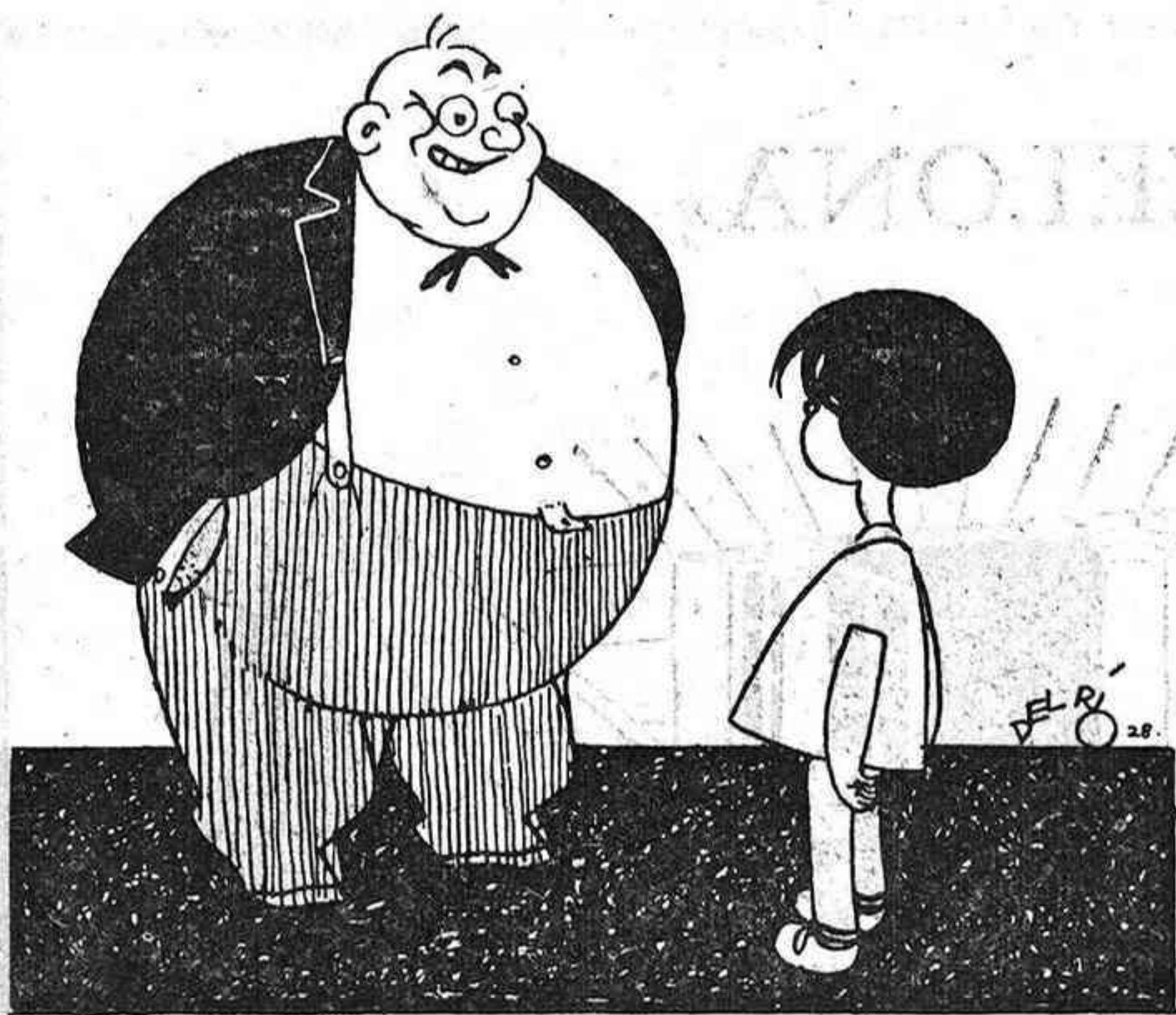

Preparant l'auto pel dia de l'arribada

"Yuna ambulancia tranquilamente se la levó

DEFINICIO

- Papà, què és un monòleg?
- Una conversa entre la teva mare i jo!

Potser la manca de misericòrdia és pensar així. Aquest sentiment de desitjar, per estètica, que els beneficis de la civilització no arribin a tot arreu és molt més a prop de Neró que de Jesucrist. Però fixeu-vos en què els que pensen d'aquesta manera són generalment els que menys viatgen. Ells no han vist, ells no veuran mai, com no sigui al través del cinema o d'alguna litografia, cap dels llocs, cap dels costums i dels països que tant de greu els sap que s'occidentalitzin...

Tanmateix, és certa aquesta unificació del món? Tenen, sobretot, raó de planyer-se'n?... ¿No serà precisament tot el contrari? Cert que certs costums bàrbars desapareixen amb rapidesa. Però el món en comptes d'uniformar-se a base d'una cultura i una civilització única—l'occidental—, el que fa és convertir-se en una mixtura cada dia més pintoresca i deliciosa.

Veieu sinó. Abans l'home sedentari sí que ho veia tot d'un mateix to, d'un mateix color durant tota la seva vida. Si no viatjava—i per viatjar necessitava tenir un rar esperit d'aventurer—era condemnat a veure, perpètuament les mateixes coses: el mateix art, les mateixes modes, els mateixos costums. Avui, en canvi, cada dia ens porta el seu art nou, la seva moda nova, el costum més extraordinari i més exòtic. Occident? Orient? Amèrica? Àfrica? Qualsevol metròpoli moderna és, més que consecutivament, una cosa d'aquestes cada dia, un *cocktail* de totes aquestes coses. La música negra triomfa als nostres cabarets. L'art oriental a les exposicions. El nostre comerç, la nostra arquitectura s'americanitzen. Les senyores, les noies, prenen per a les seves modes, canviant i fugisseres, de totes les èpoques i de tots els països... Fins durant els dos o tres mesos més roents de l'any menen una vida de salvatges. Passegeu per tota la dolça Mediterrània. Veureu totes les seves platges envaïdes per cossos mig nus o nus completament. La nuditat és en relació directa amb la importància i aristocràcia de la platja. Abans els aristòcrates pretenien distingir-se per posseir una meravellosa sang blava. Els aristòcrates d'avui— és a dir, la gent de diners—volen distingir-se per tenir la pell torrada com els indis.

No; no tenen raó els pobres sentimentats de planyer-se de què el món s'uniformitzi. Vivim, contràriament, en plena Torre de Babel. Tanmateix, en aquesta torre avui hi regna un cert orde. Ens hem tornat massa savis perquè els déus, així com així, puguin confondre'ns.

DOMÈNEC GUANSÉ

POLIORAMA

Ha debutat la companyia Soler Mary - Rodríguez de la Vega. Ha debutat amb una obra de Valentí de Pedro i J. Aguilar Catena: "Un soltero difícil". Valentí de Pedro ens ha donat, abans d'aquesta comèdia, obres de la valor d'"El caudillo", "El veneno del tango", "Primera actriz única". De Aguilar Catena coneixem novel·les tan fines, tan espirituals, com "Nuestro amigo Juan" i "Disciplinas de amor".

"Un soltero difícil" és una comèdia d'ambient andalús. D'aquesta mena de comèdies els crítics, no sabem perquè, en diuen quinterianes, com si els Quintero, i ningú més que ells, tinguessin l'exclusiva representació d'Andalusia.

A nosaltres "Un soltero difícil" ens sembla una comèdia que no té res a veure amb les comèdies dels Quintero. I és natural que sigui així: tant Valentí de Pedro com Aguilar Catena tenen personalitat pròpia i no manllevada.

"Un soltero difícil" és una comèdia que té interès, que té gràcia, que té emoció. I, sobretot, que té simpatia. Amb totes aquestes condicions, ja no cal dir que l'èxit sigui gran. I meregut.

Carmen Sánchez és una gentil actriu de gran temperament. Digué i accionà el seu paper amb una justesa admirable digna de tot elogi. Elena Cozar sabé "veure" el personatge amb finor i agudeses. Molt bé les senyores Santero, de la Prida, Picot i Belver. Salvador Soler Mary és un actor intel·ligent, estudiós i d'una gran simpatia personal. Aquesta simpatia s'exterioritza en els personatges que representa i els hi fa guanyar un cent per cent. En "Un soltero difícil" Soler Mary està correctíssim, molt expressiu, molt aplomat. El mateix podem dir de Rodríguez de la Vega, actor de grans facultats i d'un temperament ric en matisos.

Molt bé els senyors Fàbregas i Povedano. Els altres força correctes.

COMIC

Sembla que amb el debut de Sacha Goudine, la cosa s'ha animat un xic.

Si abans no hi cabien, on posaran la gent ara?
Ens alegrem de l'èxit.

NOU

L'eminent (Enric Borràs, que a més a més d'eminent és un treballador incansable, ha donat quatre funcions en aquest teatre. Han estat quatre plens.

APOL

Ha debutat la companyia de Tomàs Ros, en la que hi han elements tan notables com el tenor Godayol i el baix Gorgé. Sembla que l'èxit s'ha associat a ells.

TALIA

Els senyors Francesc Esteve i J. Rodríguez Palmer han escenificat per a aquest teatre la popular novella de Narcís Oller, "La papallona". "La papallona", en novella, és una obra que ha encisat i ha fet plorar dues generacions de lectors. Els autors de l'adaptació, han respectat el diàleg de Narcís Oller, ple d'encís, en els dos primers actes—els amors de la modisteta i de l'estudiant—que s'escolten amb gust. Però els ha mancat nervi, força dramàtica, quan han volgut desfer-se dels caminadors i anar sols. Per això, en el darrer acte, en aquelles escenes de la maternitat de la modisteta abandonada, de la seva malaltia, del retrobament amb l'estudiant, del casament i de la mort, decau lamentablement l'obra i perd tot interès.

En la interpretació s'hi distingeix notablement Josefina Tàpies. Fa una Toneta molt ingènua, molt fina, molt sensible, una mica massa ploranera al final. El senyor Claramunt fa també, amb remarcable encert, un paper secundari. El senyor Cabré, molt ajustat. Els altres, treuen un conjunt força discret.

BOB

SAFAREIG DE LA RAMBLA

— Es diu que la reina del "vaudeville" Elena Jordi encara no té teatre.

— Es diu que no fóra res d'estrany que Sugranyes "intercalés" algun "sketch" de gran visualitat, on pogués lluir les seves facultats la simpàtica Jordi.

— Es diu que les quatre representacions de Borràs al Nou varen produir a l'empresari 6.000 pessetes de benefici,

després d'haver pagat un gran sou a l'eminent tràgic.

— Es diu que l'empresa del Talia ha hagut d'afegir un grapat de duros perquè el públic no ha respost a la crida de Claramunt-Adrià. Ni la Tàpies ni l'estrena d'una obra de gran prestigi no han portat gent al Teatre! Què hi farem? Paciència!

— Es diu que l'actor Codina, molts anys absent de Barcelona, ha estat cridat per una empresa de teatre català. Codina vindrà a Barcelona si li donen el sou que demana i un contracte per a tres temporades.

— Es diu que l'actriu de caràcter, donya Maria Morera, agraciada amb les palmes acadèmiques d'or pel Govern francès, ha decidit no fer cap més "tourné", a l'estiu, doncs no li donen ni glòria ni profit. Quan acabi la temporada d'hivern, anirà a viure en una caseta que té prop del Montseny i es dedicarà a la cria de la gallina.

A la "Gaceta" va publicar-se no fa gaires dies una disposició dictant regles encaminades a regular les relacions dels propietaris de cases amb els respectius llogaters, per tal d'armonitzar els interessos d'uns i altres.

No dubtem de la bona intenció ni dels lloables propòsits en què es va inspirar el ministre signatari de l'esmentada disposició, mes tot el que no sigui tallar de soca i arrel els abusos dels propietaris serà feina perduda.

EL MAL PENSAT

—Embriac! No sóc el primer, i sinó, digui'm, guàrdia, què és aquesta ampolla que porta penjada al costat?

Es com si hom volgués posar pau entre els gats i les rates per mitjà de la persuasió. Ni Kellogg en sortiria victoriós.

✽

Els higienistes no es cansen de predicar la guerra contra les mosques, exposant i repetint tant com poden els perills que representa l'abundor dels esmentats insectes.

Mes, amb tot i fer-ne una llista llarguíssima, en la que no hi manca cap malaltia de les que poden propagar les mosques, encara no han parlat d'un dels perills més greus, com és el de què arribin a passejar-se pel nostre apèndix nasal, car ja és sabut que hom arriba al summum de la indignació quan ou que "li puja la mosca al nas".

I contra aquest risc, el més freqüent de tots, no hi valen mesures de cap mena; l'únic remei és tallar-se el nas.

✽

El savi professor doctor Lentini va donar amb gran èxit un curset de patologia digestiva a la Facultat de Medicina, i els seus admiradors per palesar-li llur afecte el van obsequiar amb un àpat.

Cal suposar que la digestió devien fer-la com un experiment més de les lliçons donades pel savi professor, encara que els metges solen predicar una cosa i fer-ne un altra.

No en va diuen que la ciència és un sacerdocí.

✽

Un alemany anomenat Walterns, que es guanya la vida exhibint-se públicament com a dejunador, va ésser denunciat i portat al jutjat per no pagar la dispesera.

Suposem que el jutge l'haurà deixat amb llibertat, car un home que es passa setmanes senceres sense tastar res, no és just que hagi de pagar dispesera com els que fan tres àpats diaris.

✽

A Galícia ha estat processat l'escarceller d'un poblet que

tenia el costum de deixar que els presos se n'anessin a dormir a casa.

Això ho feia, perquè la presó no reunia condicions apropiades per a fer-hi nit, i perquè els bons presos cada matí, a primera hora, hi tornaven com aquell que se'n va a la feina.

Creiem que, en comptes de castigar el modest escarceller gallec, se l'hauria de prendre com a model i aplicar el seu sistema a totes les presons d'Espanya per tal d'estalviar llum. No es volen fer economies? Doncs, ací en tenen una que pujaria un grapat de mils pessetes.

✽

La "Liga Cervantista Española" constituïda per senyors que deuen tenir molts pocs mals de cap, va fer publicar als diaris una nota queixant-se de què els industrials, en anunciar llurs productes, empraven galicismes tot sovint. No hi tindriem res a dir, si no fos que el redactat de l'esmentada nota presentava un greu defecte de sintaxi, com molt oportunament va fer notar un diari.

I això de què els que s'imposen la missió de vetllar per la puresa d'un idioma siguin els primers a tractar-lo malament resulta d'un greu contrasentit. Cal doncs recordar als senyors de la "Liga Cervantina" aquells famosos versos castellans que diuen:

"Para hacer objeciones
se necesita tener "muchas razones".

✽

Hom assegura que demà passat, si Déu vol, quedarà inaugurat el telèfon automàtic.

Gràcies a Déu que s'hauran acabat aquells embolics i aquells eterns "comunica" de quan a les senyoretetes telefonistes no els donava la gana de posar atenció.

Creguin que les senyores ens agraden, i les senyoretetes encara més; però si són telefonistes... ni regalades.

LA CAÇA A L'ABAST DE TOTHOM

—Total res... "Apunten"... "Fuego"... I amb això se'm presenta un masover i em fa pagar tres pessetes, perquè se li havia escapat.

El Redactor en cap de "L'Action Française", Maurice Pujó, ha contrèt matrimoni.

Sembla, però, que el fet no tingui cap importància, car és una totxeria que la comet molta gent, mes, en aquest cas, ha de tenir-se en compte que Pujó va voler que el matrimoni fos també canònic, i, com que la Església catòlica està renyida amb els monàrquics francesos, els nega honors litúrgics.

Per aquest motiu, Pujó va haver-se de casar a la sagristia en comptes de fer-ho davant l'altar major.

Així és que malgrat la seva intenció no pot dir que estigui casat per l'església, sinó per la sagristia.

✽

En un convent de Carmelites descalces, instal·lat a la barriada de la Salut, s'ha constituït una Associació religiosa titulada "L'escapulari dels malalts."

Nosaltres no som qui per discutir la llibertat d'associació, ni creiem que s'hagi de limitar, però en aquest cas trobem que hauria d'intervenir-hi la Junta de Sanitat per tal d'evitar que aquesta mena d'escapularis servissin per propagar malalties.

Sembla que en ple segle XX s'hauria de fer compatible la religió amb la higiene.

✽

Un significat comunista alemany anomenat Smith, que havia estat prefecte de policia a Munic en el breu temps que dita ciutat va estar en poder dels bolxevics, va ésser detingut fa pocs dies per demanar almoïna al mig del carrer.

Si hagués exercit el mateix càrrec dintre d'una situació

burguesa, ben segur que, en comptes de captar, podria passejar-se tranquil·lament amb automòbil de propietat i tothom, en veure'l es llevaria el barret.

Li està bé; per bolxevic!

Ll. A. V.: Es massa fluixet, aquesta vegada, i, amb tot el sentiment del nostre cor, ho tirem al cove.—P. R.: La feina d'escriure, estimat admirador, és un treball com qualsevol altre, que requereix, demés de cultura, intel·ligència i bon gust, un gran entrenament. ¿Oi que el sabater abans d'arribar a mestre de l'ofici esguera molts parells de calçat i no pot vendre'ls? Doncs, amb la literatura passa una cosa semblant; per això no us estranyarà que aquest primer escrit vostre vagi al cove dels papers.—T. R.: Trobem que teniu molta raó, més el caràcter de la queixa és més apropiat per a un periòdic diari que no per a L'ESQUELLA.—J. C.: Massa filosofia: el nostre públic no està acostumat a què se li parli amb el to metafísic del vostre treball. Ho sentim molt, però el que és per avui, no farem res

Impremta L'Esquella i La Campana : Olm, 8, Barcelona

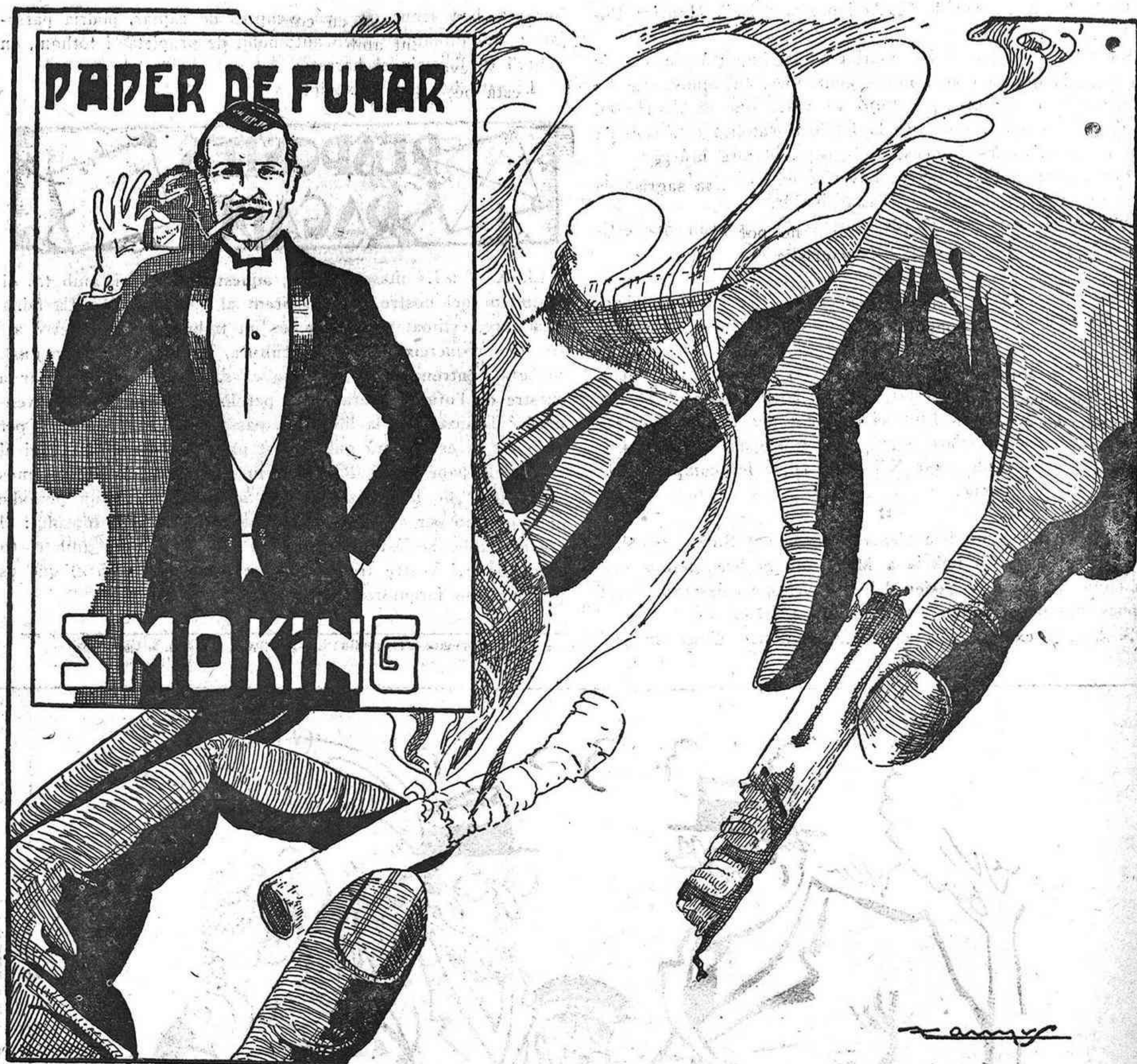

FI D'ESTIUEIG

—Caram! Ja els tornem a tenir aquí? Tan aviat?

—Sí, perquè el nen ha d'anar a col·legi.

El nen.—Si és per mi, no ho facin, que jo no tinc cap pressa!

Es un inconvenient una cigarreta que es consumeixi amb rapidesa, sense donar temps de assaborir-la. Es malgasta el tabac inútilment, les cendres cauen amb facilitat damunt del vestit del fumador, damunt la taula de treball, etc.

Es un inconvenient una cigarreta que s'apagui amb freqüència, havent d'encendre-la diverses vegades. Produeix cendres negres, i el tabac perd bona part dels seus sabor i aroma.

Aquets defectes queden eliminats empleant el paper de fumar

SMOKING

de combustió lenta, sabor agradós, molt resistent i fi. Es per

aquestes raons que ha sigut el més ben acollit pels fumadors intel·ligents.

Llibreria Espanyola d'Antoni López ♦ ♦ Rambla del Mig, 20, Barcelona

TELEFON A. 4115

La setmana que ve es posarà a la venda

BARCELONA, COR DE CATALUNYA

PER LLUÍS CAPDEVILA

UN VOLUM EN 8.^u DE MÉS DE 200 PLANES: 4 PTES.

SANTIAGO RUSIÑOL

Màximes i mals pensaments

Pensa mal i no erraràs

Preu: 2 pessetes

En premsa: Edició de luxe il·lustrada de
L'AUCA DEL SENYOR ESTEVE (Novel·la)

Obres completes de

NARCÍS OLLER

VOLUMS III i IV

LA FEBRE D'OR

Preu: 12 pessetes

MALLORCA

Esplèndid Album-Guia de la famosa Illa daurada

==== PREU: 12 PESSETES ====

6 d'octubre

Dia del Llibre

Festa de la cultura

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponents se'ls atorga rebaixes.

ELS AMICS DE L'ART

—A vostè li agrada el romànic?
—No; m'agrada més la llagosta!

TARRADELLAS